

Pravý vinič a odrezané letorasty

*Ja som ten pravý vinič, a môj Otec je vinár.
Každý letorast, ktorý nenesie na mne ovocia, odrezuje,
a každý, ktorý nesie ovocie, čistí, aby doniesol viacej ovocia.
Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám hovoril.
Zostaňte vo mne a ja vo vás;
ako letorast nemôže niesť ovocie sám od seba, keby nezostal na viniči,
tak ani vy, keby ste nezostali vo mne.
Ja som vinič, vy ste letorasty.
Kto zostáva vo mne a ja v ňom, ten nesie mnoho ovocia,
lebo bezo mňa nemôžete nič robiť.
Keby niekto nezostal vo mne, vyhodí sa von ako letorast a uschne,
a zoberú ich a hodia na oheň, a budú horieť*
(Ján 15:1–6)

Hlavnou témou podobenstva o pravom viniči a letorastoch je nesenie ovocia a zostávanie v Pánovi Ježišovi Kristovi, ako je to ukázané v článku „Pravý vinič a letorasty“. Na tomto mieste Pán Ježiš vysvetľuje, že v skutočnosti tým pravým viničom je On sám, a že učeníci sú letorasty, pričom Boh Otec je vinár, ktorý sa o vinič stará tak, aby výsledkom bolo mnoho ovocia. Pritom niektoré letorasty čistí a iné odrezáva. V tomto podobenstve sú dva druhy letorastov. Jedni letorasty donášajú ovocie, tie potom Boh čistí, aby donášali ešte viac ovocia. Druhé letorasty ovocie nedonášajú, tie Boh odrezáva, nechá uschnúť a sú spálené.

Hlavnou myšlienkou a poučením je to, že len ten, kto zostáva v Ježišovi Kristovi (a Ježiš Kristus v ňom), a zostane až do konca, bude prinášať ovocie a donesie ovocie. Bez zostania v Ježišovi nie je možné priniesť (donášať) ovocie. Bez Ježiša nemôžeme nič činiť. V súvislosti s týmto miestom prirodzene vyvstáva otázka, aký je vzťah tohto textu k otázke spasenia. Kľúčom k porozumeniu tejto súvislosti je porozumenie toho, čo v tomto podobenstve znamená spojenie letorastov s viničom a čo znamená spálenie letorastov nedonášajúcich ovocie.

Spálenie letorastov v tomto podobenstve znamená konečný súd (večné zatratenie) podobne ako v ostatných Ježišových vyučovaniach a podobenstvách na túto tému (o rozsievачovi a štvorakej pôde, o pšenici a kúkoli, ...). Snáď najťažšie je porozumieť, čo znamená v tomto podobenstve spojenie letorastov s pravým viničom, najmä v prípade letorastov, ktoré sú odrezané a nakoniec spálené. Som presvedčený, že toto spojenie znamená vzťah a kontakt s Pánom Ježišom, chodenie s Ježišom, učeníctvo v škole Pána Ježiša, ale neznamená automaticky (nevyhnutne) spasiteľné prepojenie s Ježišom skrze vieru. Uvediem dôvody, pre ktoré som o tom presvedčený:

V tomto podobenstve máme dva druhy letorastov. Všetky letorasty (učeníci, nasledovníci Pána Ježiša) sú najprv spojené s viničom (Pán Ježiš). Výsledok spojenia je ale dvojaký. Jedni letorasty donášajú ovocie a vinár (Boh Otec) ich čistí a následne donášajú ešte viac ovocia. Druhé letorasty tiež boli vo viniči, ale nedoniesli ovocie, sú odrezané od viniča (Boh ich odrezal) – teraz už vôbec nemôžu doniesť ovocie, lebo už nie sú vo viniči – uschnú a sú spálené ohňom.

Do tohto podobenstva zrazu akoby z ničoho nič (avšak v súvislosti s čistením letorastov donášajúcich ovocie) vstupuje veta „Vy ste už čistí pre slovo, ktoré som vám hovoril“. Toto nás prepája s textom Ján 13:10–11 „Ježiš mu riekol: Ten, kto je umytý, nepotrebuje iného, len aby si umyl nohy, lebo je celý čistý. Aj vy ste čistí, ale nie všetci. Lebo znal svojho zradcu a preto povedal: Nie všetci ste čistí“. Som presvedčený, že „čistý“ znázorňuje spasiteľné prepojenie s Ježišom – to sú tí učeníci, ktorí sú pripodobnení letorastom donášajúcim ovocie, ktoré sú Bohom čistené. Letorasty, ktoré skončia na ohni, nie sú opísané ako „čistí“, teda neboli spasiteľne prepojené s pravým viničom.

Preto v podobenstve o pravom viniči a letorastoch spojenie letorastov s viničom nepredstavuje spasiteľné spojenie, ale spojenie v zmysle chodenia s Ježišom, nasledovania Ježiša, v zmysle učeníctva.

Tí učeníci, ktorí donesú ovocie, prinesú dôkaz, že sú spasiteľne spojení s Ježišom skrze vieru v neho. To sú tí, ktorí sú v podobenstve o rozsievачovi označení ako štvrtá pôda. Tí učeníci (tie letorasty), ktorí skončia neplodní a na ohni, boli s Ježišom spojení („v spojení“) len dočasne – chodili s Ježišom iba po určitý bod, nasledovali Ježiša iba po určitý bod, boli učeníkmi iba navonok. Najvypuklejší príklad letorastov nakoniec spálených je Judáš. To, že neboli spasiteľne spojení s Ježišom, sa vždy ukáže až podľa ovocia – nedoniesli ovocie – napriek tomu, že boli medzi Ježišovými nasledovníkmi (navonok) a učeníkmi (navonok). Ako dôsledok toho vezmú spravodlivý Boží trest – zatratenie.

Takýto „typ neplodných učeníkov“, učeníkov a nasledovníkov iba navonok, je opísaný aj v Jánovom evanjeliu 6:59–66, kde vo verši 66 sa píše: „*Od tej chvíle odišli mnohí z jeho učeníkov nazad a nechodili viacej s ním*“. Podobenstvo o viniči a letorastoch učí to isté, čo ostatné podobenstvá. Aj kúkoľ rastie na jednom poli spolu s pšenickou, podobá sa na ňu, a až pri žatve sa spozná rozdiel medzi pšenickou a kúkoľom. Aj druhá a tretia pôda prijala semeno od rozsievачa, a na rozdiel od prvej pôdy rastlina vzišla a istý čas vyzerala rovnako ako tá, ktorá doniesla ovocie (štvrtá pôda). Pšenica predstavuje spasiteľné spojenie s Ježišom, kúkoľ nie. Štvrtá pôda predstavuje spasiteľné spojenie s Ježišom, ostatné tri pôdy nie.

Nezabúdajme, že hlavným poslanstvom tohto vyučovania je donášanie ovocia. Preto aj aplikácia pre kresťanov dnes je (a na každý deň): Aby si mohol donášať ovocie, musíš zostať v Kristovi. Centrálna sa opakuje myšlienka a slová „**donášať ovocie**“ a „**zostať v Kristovi**“. Toto podobenstvo nie je zamerané na vyučovanie o spasení skrze ospravedlnenie samotnou vierou. Jeho hlavným odkazom je **donášanie ovocia a vytrvanie**.

Spasenie sa viditeľne pozná a potvrdí podľa vytrvania a doneseného ovocia.

V tomto podobenstve odrezané letorasty nepredstavujú učeníkov, ktorí boli spasení (boli v Kristovi), ale neskôr spásu stratili. Ak by sme prijali predstavu, že spojenie letorastov s viničom predstavuje spasiteľné spojenie a pálenie letorastov predstavuje večný trest, potom nám z toho vyjde nasledovný scenár: Učeník je spasený vierou v Ježiša Krista (spasiteľne spojený s Ježišom), ale nedonáša žiadne ovocie, preto ho Boh Otec odreže od Ježiša, učeník dupľom nedonesie žiadne ovocie, uschne, vezme spravodlivý Boží trest, večné zatratenie. Tento scenár, takáto predstava, ide proti všetkému, čo nás učí Nová zmluva o evanjeliu, o spasení z milosti skrze vieru, o zapečatení Duchom, o závdavku Ducha a o obriezke srdca.

V tomto podobenstve odrezané letorasty nepredstavujú učeníkov, ktorí boli spasení (boli v Kristovi), ale neskôr spásu stratili

Ak je niekto spasiteľne spojený s Ježišom, má Ducha Kristovho, potom Ježiš je zárukou jeho spasenia (Ján 10. a 17. kap., Rímskym 5:10, atď.). Ak je niekto spasiteľne spojený s Ježišom – on v Ježišovi a Ježiš v ňom – má dar Ducha, má Ducha Kristovho (Rímskym 8:9). Nová zmluva nepozná nič také, že by niekto mal Ducha Kristovho, ale nepriniesol by ovocie Ducha. Znovuzrodený človek, človek s obriezku srdca je vnútorne Bohom premenený skrze Ducha práve na to, aby bol novým stvorením žijúcim novým životom a prinášajúcim ovocie Ducha (Galatským 5:22), pričom práve Boh sám pôsobí skrze svojho Ducha u znovuzrodeného človeka aj chcenie aj činenie (Filipským 2:13).

Pre úplnosť ešte spomeniem, že existuje aj pohľad na toto podobenstvo, výklad (s ktorým sa nestotožňujem), že spojenie letorastov s viničom predstavuje spasiteľné spojenie, ale pálenie letorastov na ohni nepredstavuje večné zatratenie, ale „spasenie ako cez oheň“ na súdnej stolici Kristovej (1. Korintským 3:15), prípadne vydanie na „záhubu tela“ v zmysle smilníka v Korinte (1. Korintským 5:5), aby „duch človeka bol spasený“. Takýto výklad však neobstojí, lebo pri „spasení ako cez oheň“ nezhorí učeník, ale zhorí dielo jeho služby, ovocie jeho života. V podobenstve o letorastoch však zhoria samotné letorasty, nie ich ovocie.

Zhrnutie

V podobenstve o pravom viniči a letorastoch predstavuje spojenie letorastov s viničom blízky kontakt s Ježišom a s evanjeliom, ktorý v prípade mnohých, ale nie všetkých, znamená spasiteľné spojenie s Ježišom skrze vieru v evanjelium. Počiatočné spojenie odrezaných letorastov s viničom znamená prvotné nadchnutie sa evanjeliom či Ježišom Kristom a jeho službou, povrchné dočasné chodenie s Ježišom, povrchné dočasné učeníctvo. Toto podobenstvo je obrovským varovaním pre tých, ktorí sa navonok javia ako kresťania, zmýšľajú o sebe ako o kresťanoch, sú v cirkvi (sú spomedzi nás, ale nie sú z nás), avšak nie sú spasiteľne spojení s Kristom skrze vieru v evanjelium milosti, neprinášajú ovocie Ducha, nevytrvávajú do konca.

To, či niekto je Božím dieťaťom,
sa spozná podľa ovocia a vytrvania až do konca.